

Дитина і світ в сучасній зарубіжній літературі.

1. Традиційні жанри літератури для дітей (роман, повість, оповідання тощо). Модифікація і кореляція жанрових форм.
2. Формування «образу Я» в процесі знайомства з художніми творами. Висвітлення в художній літературі актуальних тем і проблем, що хвилюють дитину.
3. «Темні» сторони життя в творах англійської письменниці Жаклін Уїлсон.
4. Незвичайні, «дивні» образи дітей у творах шведського письменника Ульфа Старка.
5. Світ дитинства в творчості норвезької письменниці Марії Парр.
6. Родинні і особистісні цінності, пошук свого місця в житті в творах Кетрін Патерсон («Прекрасна Гіллі Гопкінс») та Енн Брашарес «Товариство Чарівних Джинсів».

Формування «Образу Я»

Саме в художніх творах сучасних письменників спостерігається тенденція до висвітлення актуальних тем і проблем, які хвилюють сучасних дітей, а відтак і сприяють їх самоідентифікації. **До них можемо віднести:**

- **проблему дорослішання**, адже «виникнення у підлітка уявлення про себе як про людину, що переступила рубіж дитинства, зумовлює його переорієнтацію з дитячих норм і цінностей на дорослі»: твори Ульфа Старка «Диваки і зануди», Гюдрун Скреттінг «Антон та інші нещастя» тощо;

- **розвиток потреби у самоствердженні**, позитивними формами якого «є заняття спортом, праця в сім'ї, школі, на виробництві, виконання суспільно корисних справ»: твори Едіт Несбіт «Діти залізниці», Ірен Роздобудько «Арсен», Сергія Гридіна «Не такий», Анастасії Нікуліної «Згряя» тощо;

- **формування образу фізичного «Я», що, як правило, пов'язане із усвідомленням своєї гендерної приналежності – фемінної:** повісті «Марта з вулиці святого Миколая» Дзвінки Матіяш, «Школярка з передмістя» Оксани Думанської, «Бабусі також були дівчатками» Євгенії Кононенко, збірка «Чат для дівчат» тощо та **маскулінної:** «Шпага Славка Беркути» Ніни Бічуї, «Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу» Олександра Гавроша, збірка Андрія Кокотюхи «Мисливці за привидами», збірка «10 історій хлопців» тощо;

- **проблему із самооцінкою:** твори Барбари Космовської «Samotni.com», Крістіне Нестлінгер «Обзивають мене Мурахоїдом», Аудгідльд Сульберг «Хто проти суперкрутих» тощо;

- **стосунки з батьками й однолітками:** збірка оповідань «Мама по скайпу», твори Йоганни Ягелло «Тирамісу з полуницями», Барбари Космовської «Буба», Марини Аромштам «Коли відпочивають янголи» тощо.

«Темні» сторони життя в творах Жаклін Уїлсон

Жаклін Уїлсон, англійська письменниця, відома своїми творами для дітей та молоді, часто торкається складних тем, які відображають реальність життя. Її книги нерідко досліджують «темні» сторони життя, показуючи труднощі, з якими стикаються персонажі, та важливі уроки, які вони вивчають.

Жаклін Уїлсон: життя та творчість

1 Ранні роки

Народилася в 1945 році в Лондоні. З дитинства захоплювалася читанням та писанням.

2 Письменницька кар'єра

Почала писати для дітей у 1970-х роках. Отримала визнання за свої книги про підлітків.

3 Нагороди та визнання

Її книги отримали численні нагороди, зокрема премію «Нестор» за внесок у дитячу літературу.

4 Твори

Серед найвідоміших творів: «Трагічне життя», «Головний секрет», «Останній рік».

Основні теми та мотиви в її творах

Сімейні проблеми

Неповні сім'ї, конфлікти між батьками та дітьми, проблеми адаптації.

Доросле життя

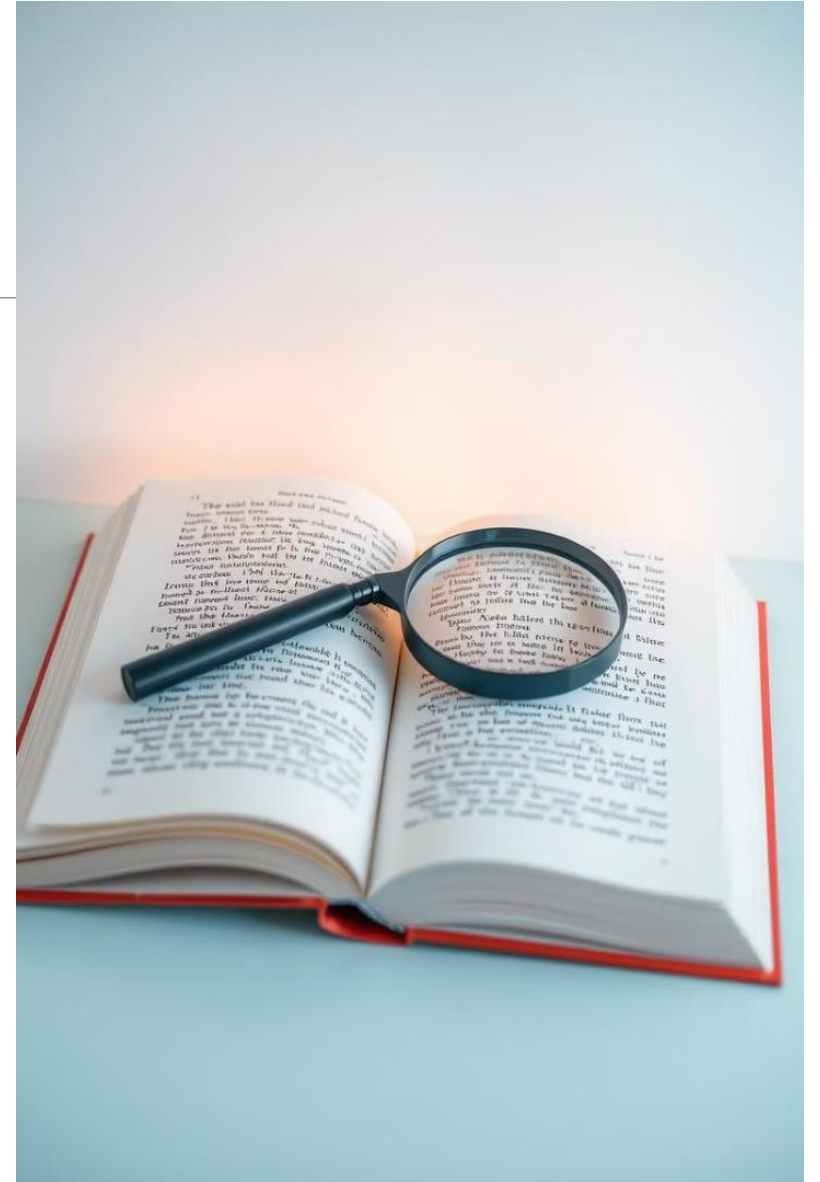
Виклики, з якими стикаються дорослі, відповідальність, стосунки.

Підлітковий вік

Складнощі дорослішання, тиск однокласників, пошук свого місця в світі.

Соціальні проблеми

Бідність, насильство, дискримінація, проблеми соціальної адаптації.

Зображення сімейних проблем та конфліктів

Розпад сім'ї

Багато творів Уілсон зображують розпади сімей, розлучення та їхній вплив на дітей.

Конфлікти батьків і дітей

Письменниця досліджує проблеми непорозуміння між поколіннями, конфлікти цінностей.

Складні стосунки

У її книгах зображені сім'ї з проблемами, де діти стикаються зі зрадою, обманом та насильством.

Проблеми дитини в колі одноліток

1

Тиск однолітків

Письменниця показує, як важко підліткам знайти своє місце в суспільстві, уникаючи тиску однолітків.

2

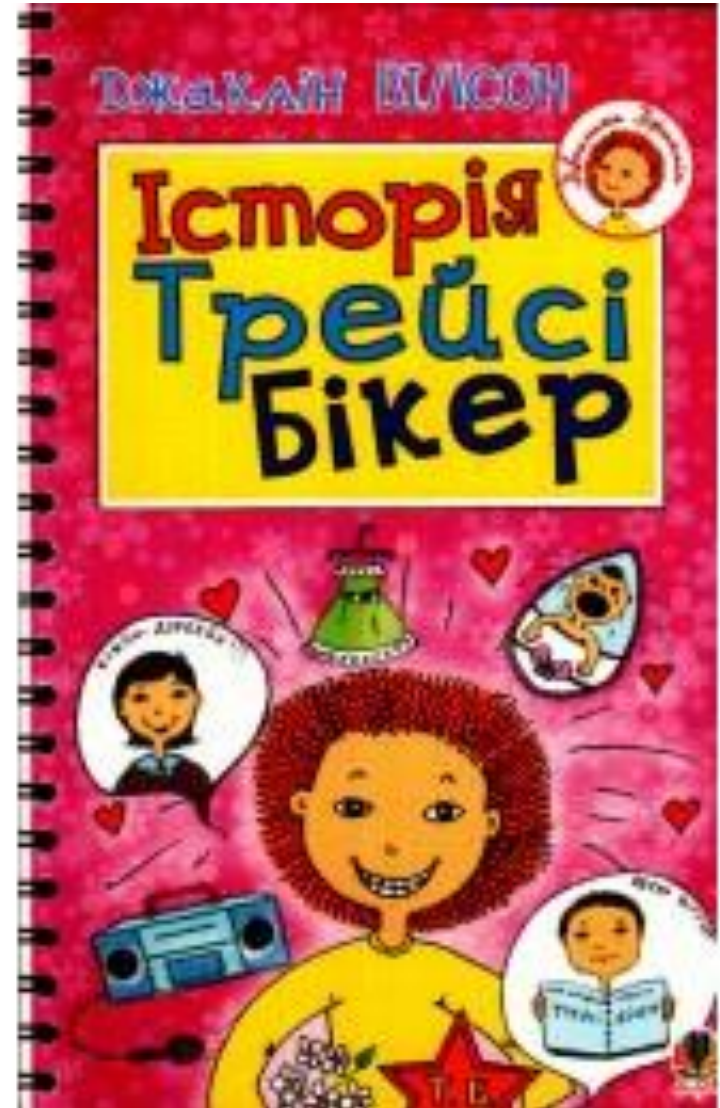
Пошук ідентичності

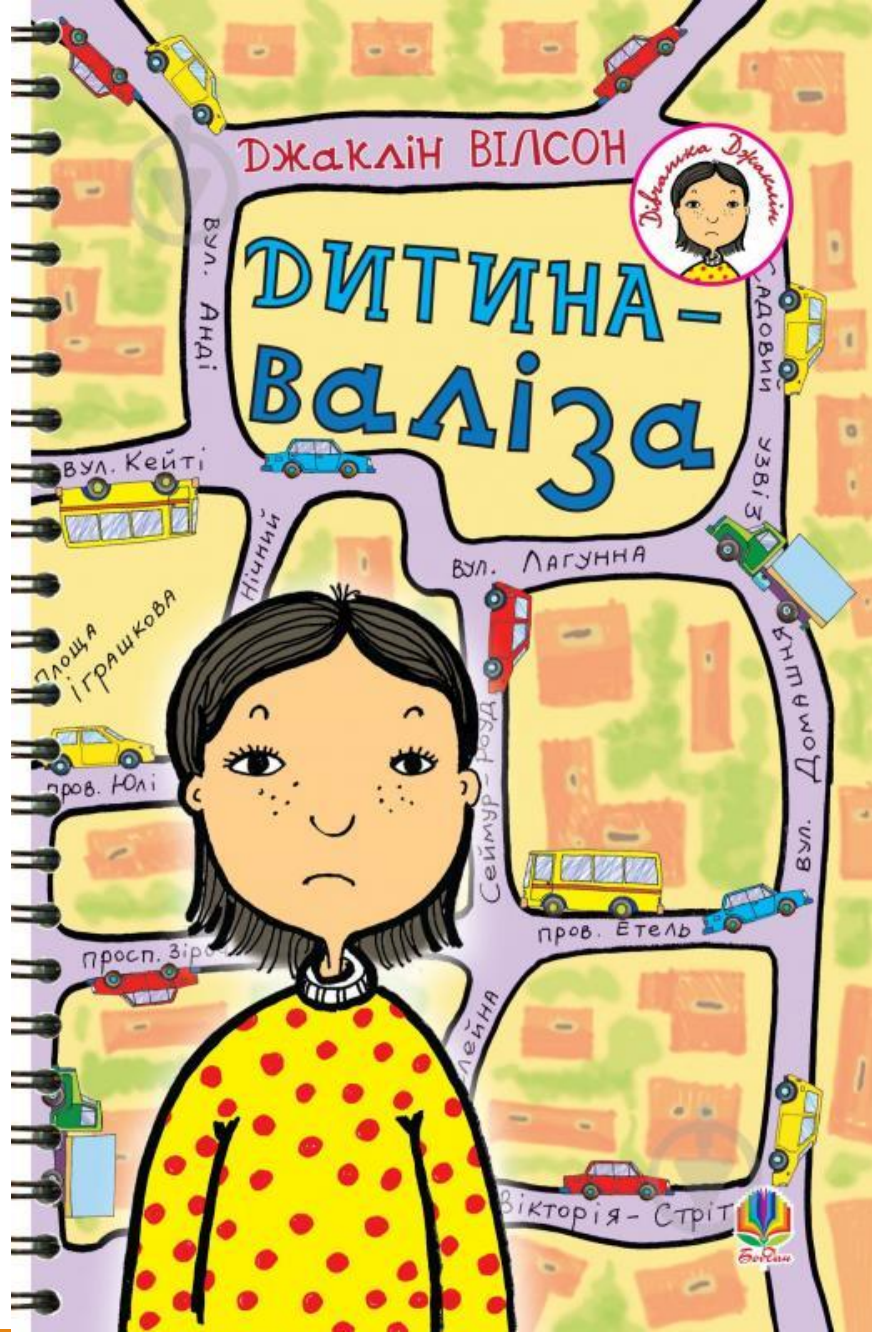
Герої Уілсон стикаються зі складними питаннями, що стосуються їхньої ідентичності та місця у світі.

3

Перше кохання

Письменниця описує перше кохання, розчарування та стосунки, які впливають на життя підлітків.

Бідність, насильство та соціальні проблеми

Бідність

Уілсон часто зображує проблеми бідності, показуючи, як вона впливає на життя людей.

Дискримінація

Уілсон показує, як дискримінація за ознакою раси, статі чи соціального статусу впливає на життя людей.

Насильство

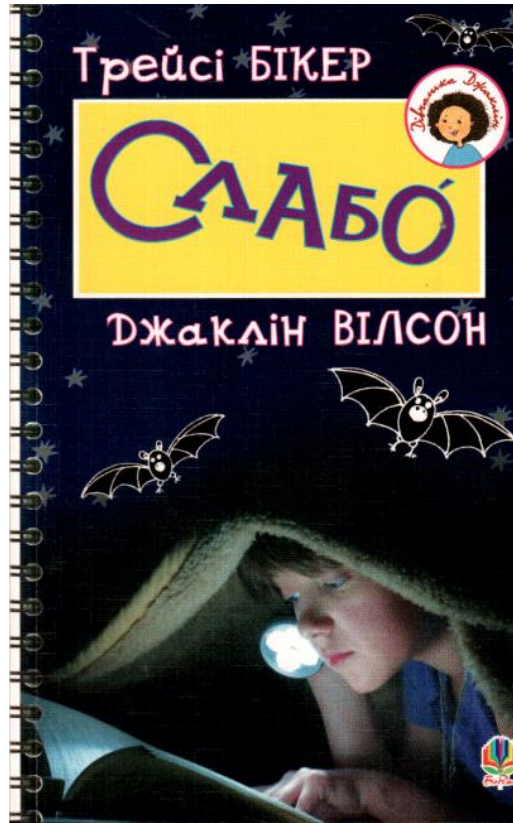
Письменниця торкається тем насильства в сім'ї, школі та суспільстві.

Бездомність

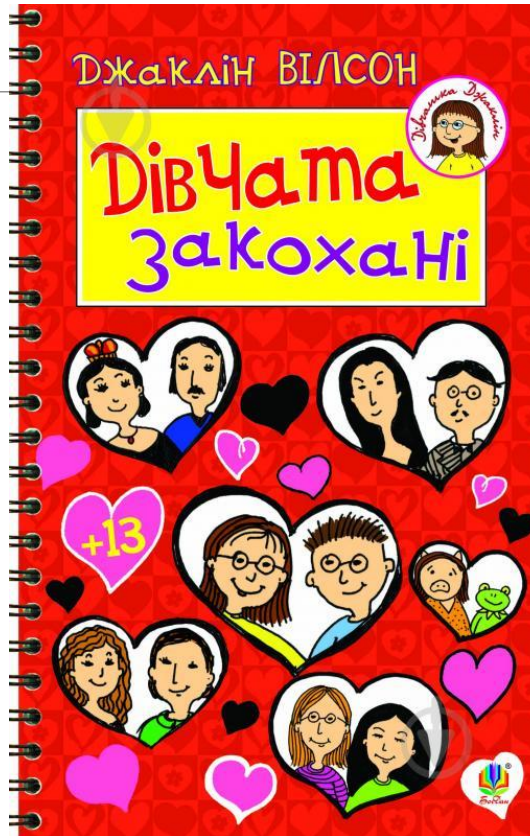
Уілсон зображує проблему бездомності та її вплив на життя дітей та дорослих.

Література для дітей як дзеркало суспільства

Дзеркало реальності

Письменниця зображує реальність життя, з якою стикаються діти та підлітки.

Навчання та розвиток

Уілсон допомагає юним читачам зрозуміти складні проблеми та знайти відповіді на важливі питання.

Джаклін Вілсон

Вечірка
з Ночівлею

Переклад
Володимира Чернишенка

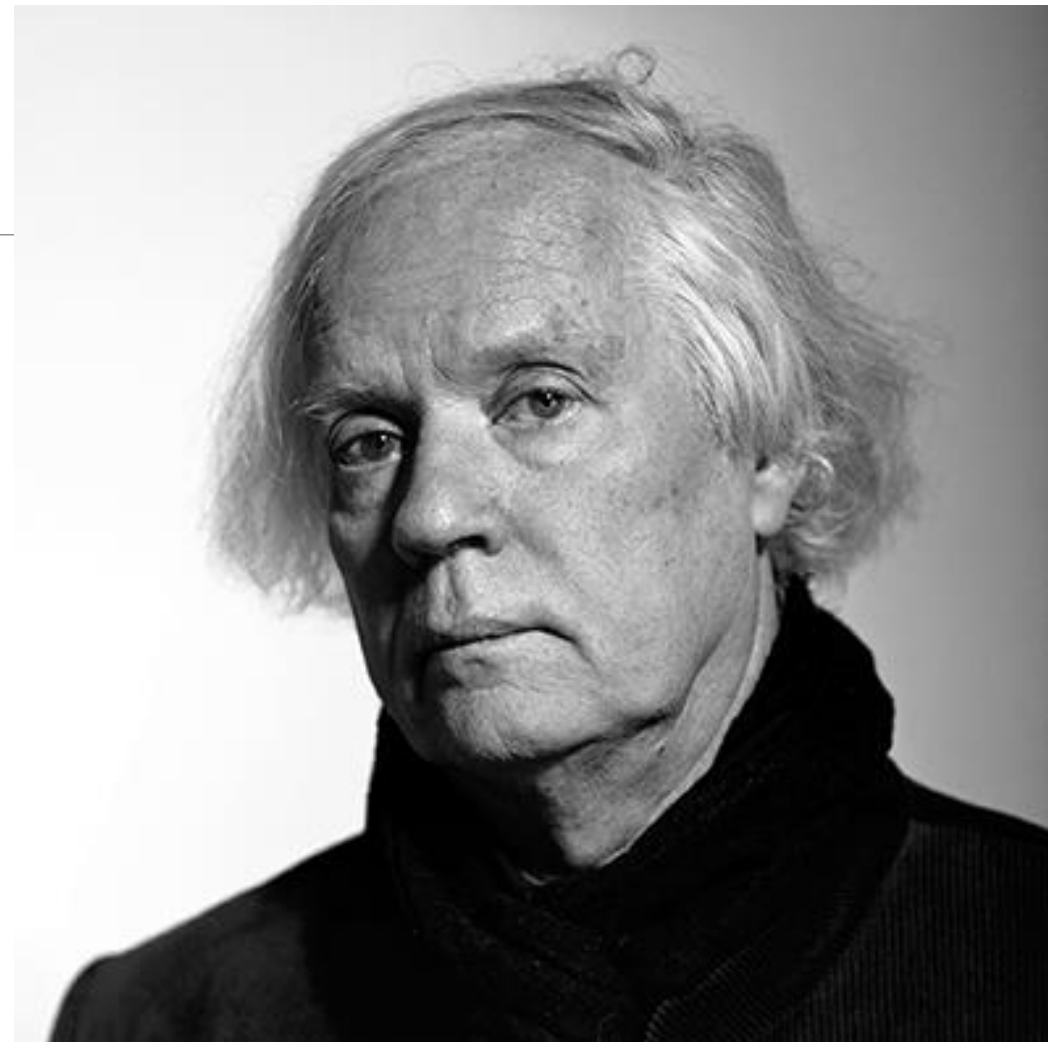
Ілюстрації
Ганни Осадко

Богдан

Незвичайні, «дивні» образи дітей у творах Ульфа Старка

Ульфа Старка, шведського письменника, часто називають майстром створення незвичайних, «дивних» образів дітей. Його персонажі, на перший погляд, можуть здатися незвичними, але саме їхня неординарність робить їх такими привабливими та запам'ятовуваними.

Творчість Ульфа Старка: короткий огляд

1

Ранні твори

Ранні роботи Ульфа Старка часто оповідають про повсякденне життя дітей, їхні проблеми та радощі. Автор акцентує увагу на емоційному розвитку персонажів.

2

Фантастичні елементи

Згодом у його творах з'являються фантастичні елементи, що додають глибини та символізму до сюжетних ліній. Діти потрапляють у незвичайні ситуації, їхні мрії та фантазії стають реальністю.

3

Філософський підтекст

Ульфа Старка цікавлять питання про природу буття, стосунки між людьми, значення мрії та реального життя, а також інші філософські теми.

Специфіка дитячих образів у Ульфа Старка

1 Неординарність

Діти у творах Старка часто відрізняються від «звичайних» дітей. Вони можуть бути замкнутими, химерними, надмірно чутливими, але в той же час неймовірно щирими та справжніми.

2 Свобода думки

Старк надає своїм героям свободу думки та дій. Діти у його творах не бояться мріяти, фантазувати, висловлювати свої думки, навіть якщо вони незвичні.

3 Особливий світ

Дитячий світ у творах Старка – це не просто зменшений образ дорослого світу, а окрема, самодостатня реальність, сповнена таємниць, фантазії та чудес.

Диваки і зануди

Ульф Старк

Соціальна проблематика та її відображення в дитячих образах

Проблеми сім'ї

Старк не боїться торкатися важких тем, зокрема, проблем у сім'ї, відчуття самотності та непорозуміння.

Відчуття ізоляції

Деякі персонажі відчують себе ізольованими, незрозумілими для оточуючих, що робить їхні історії ще більш драматичними та правдивими.

Пошук ідентичності

Діти в творах Старка часто шукають свою ідентичність, намагаються знайти своє місце в світі, що оточує їх.

Психологічна глибина дитячих характерів

Складні емоції

Старк майстерно зображує внутрішній світ дітей, їхні складні емоції, страхи та мрії.

Індивідуальність

Кожен персонаж Старка – це неповторна особистість з власною історією, характером, поглядами на світ.

Розвиток персонажів

Читач спостерігає за розвитком персонажів, за їхніми змінами, ростом і становленням як особистостей.

Нестандартні форми оповіді та їх зв'язок з образами дітей

1

Нелінійна структура

У своїх творах Старк використовує нелінійну структуру оповіді, що відображає хаотичність дитячого сприйняття.

2

Внутрішній монолог

Часто автор веде оповідь від імені дитини, передаючи її думки та емоції через внутрішній монолог.

3

Змішані жанри

Старк не боїться експериментувати з жанрами, поєднуючи реалістичні моменти з фантастичними елементами.

Символічне значення «дивних» дітей

Дивні діти

Неординарність

Символічне значення

Важливість бути собою, не боятися відрізнятись від інших.

Фантазія та мрії

Збереження дитячої віри в чудеса, важливість мріяти та фантазувати.

Відчуття самотності

Зображення важливих життєвих проблем, з якими стикаються діти.

Контраст між реальністю та уявою в дитячих образах

Дитячі мрії

Старк майстерно зображує дитячі мрії, які можуть бути як щирими та безневинними, так і повними трагізму та розчарувань.

Реальність

Автор не ідеалізує життя дітей, він показує його таким, яким воно є, зі всіма своїми труднощами та проблемами.

Емоційність

Старк показує, як діти переживають життя, які емоції вони відчувають, як вони намагаються знайти своє місце у світі.

Світ дитинства в творчості Марії Парр

Марія Парр – норвезька письменниця, відома своїми захоплюючими історіями про життя дітей, що торкаються важливих питань: дружби, сім'ї та становлення особистості.

Життя та діяльність письменниці

1

Ранні роки

Народилася в 1964 році в місті Осло, Норвегія. З дитинства захоплювалась літературою та писала вірші.

2

Освіта

Закінчила Норвезький університет, де вивчала літературу та журналістику.

3

Письменницька діяльність

Дебютувала як письменниця в 2001 році з книгою "Вафельна серце", яка стала бестселером.

Особливості стилю та жанру творів Парр

Жанр

Твори Парр належать до жанру дитячої літератури, але з глибоким змістом, який цікавий і дорослим.

Стиль

Її стиль простий та зрозумілий, але водночас глибокий і повний емоцій.

Тематика

Письменниця досліджує важливі теми життя дитини: дружбу, сім'ю, цінності, а також проблеми дорослішання.

"Тільві і Вільям на горі" - історія дитячої дружби

Сюжет

Історія розповідає про двох дітей: Тільві та Вільяма, які живуть на маленькому острові та дружать з дитинства. Їхня дружба витримує різні випробування, і діти навчаються цінувати один одного.

Головні герої

Тільві – активна, допитлива дівчинка, яка любить пригоди. Вільям – спокійний, розважливий хлопчик, який завжди готовий підтримати свою подругу.

Змістовний контекст

Твір показує цінність справжньої дружби, важливість взаєморозуміння та підтримки, а також процес дорослішання, де діти навчаються вирішувати складні ситуації.

Образи дітей у творах письменниці

1 Реалістичність

Діти в творах Парр представлені як реальні люди зі своїми емоціями, думками та переживаннями.

2 Глибина

Письменниця не боїться показувати складні сторони дитячого життя, зокрема, конфлікти, розчарування та сумніви.

3 Незалежність

Діти в творах Парр – це не просто персонажі, а особистості, які мають власні думки, почуття та прагнення.

Тема дитячих зацікавлень та хобі

Пригоди

Діти в творах Парр люблять пригоди, подорожі та дослідження.

Природа

Природа – джерело натхнення та спокою, яке допомагає дітям зрозуміти себе та світ навколо.

Ігри

Ігри – важлива частина життя дітей, яка розвиває їх уяву, креативність та соціальні навички.

Дружба

Дружба є важливою темою в творах Парр, яка демонструє важливість взаєморозуміння, підтримки та співчуття.

Емоційний світ дитини в інтерпретації Парр

Радість і щастя

Діти у творах Парр відчувають радість, щастя, задоволення від життя, дружби, ігор та пригод.

Сум та розчарування

Письменниця не боїться показувати складні емоції, з якими стикаються діти: сум, розчарування, страх, самотність.

Повчальні та виховні аспекти творів письменниці

1 Важливість дружби

Парр показує, як дружба може допомогти подолати будь-які труднощі, навчає цінувати один одного та підтримувати в складних ситуаціях.

2 Значення сім'ї

Твори письменниці наголошують на важливості любові, турботи та підтримки в родині.

3 Формування особистості

Письменниця показує, як діти вчаться самостійності, вирішувати проблеми, приймати рішення та нести відповідальність за свої дії.

Родинні та особистісні цінності у творах Кетрін Патерсон

Кетрін Патерсон – видатна американська письменниця, чиї твори вирізняються глибоким проникненням у світ дитячих та підлітковських переживань. Її романи не лише захоплюють захопливими сюжетами, але й торкаються фундаментальних питань людського буття, зокрема, родинних та особистісних цінностей, пошуку свого місця в житті. Патерсон майстерно зображує складні взаємини між батьками та дітьми, друзями, а також внутрішні конфлікти героїв, які прагнуть самопізнання та самоствердження. Аналіз її творів дозволяє краще зрозуміти формування особистості в контексті сімейних традицій та суспільних впливів.

Роль сім'ї у формуванні особистості

Підтримка та любов

Сім'я в творах Патерсон є джерелом підтримки та любові, що є основою для здорового розвитку особистості. Батьки, навіть зі своїми недоліками, намагаються допомогти дітям подолати труднощі.

Традиції та цінності

Сімейні традиції та цінності формують світогляд героїв, впливають на їхні моральні орієнтири та поведінку.

Взаєморозуміння

Патерсон підкреслює важливість взаєморозуміння та відкритої комунікації між членами родини для успішного подолання конфліктів.

Пошук свого місця в житті героями творів Патерсон

1

Дитинство

Герої проходять через етапи дорослішання, стикаючись з першими труднощами та випробуваннями.

2

Підлітковий вік

Пошук свого місця у світі, формування власних цінностей, перші романтичні почуття.

3

Доросле життя

Самостійність, відповідальність, створення власної родини та кар'єри.

Конфлікт поколінь в романах письменниці

Різниця у цінностях

Між старшим та молодшим поколінням виникають конфлікти через різні цінності та погляди на світ.

Нерозуміння

Відсутність взаєморозуміння призводить до непорозумінь та конфліктів.

Пошук компромісу

Герої вчаться знаходити компроміси та порозуміння, поважаючи погляди один одного.

Духовні пошуки та самовдосконалення персонажів

1 Самопізнання

Герої вирушають у подорож самопізнання, щоб зрозуміти себе та своє місце у світі.

2 Переосмислення цінностей

Важливим є переосмислення власних цінностей та пошук смислу життя.

3 Духовний розвиток

Герої розвивають духовність, набуваючи мудрості та терпимості.

Гармонія традицій і новаторства в сім'ях героїв

1

Традиції

Збереження сімейних традицій та цінностей.

2

Новаторство

Прийняття нових ідей та адаптація до змін.

3

Баланс

Здатність знаходити баланс між традиціями та новаторством.

Мотив подорожі як засіб самопізнання

Зміна середовища

Нове оточення сприяє самоаналізу та переосмисленню.

Внутрішній розвиток

Подорож допомагає героям зрозуміти себе та свої бажання.

Висновки та ключові уроки з творів Кетрін Патерсон

Твори Кетрін Патерсон – це цінне джерело мудрості та життєвого досвіду. Вони навчають нас важливості родинних зв'язків, сили дружби, а також важливості пошуку свого місця у світі. Письменниця підкреслює необхідність самопізнання, взаєморозуміння та толерантності. Її твори залишають глибокий слід у серці читача, спонукаючи до роздумів над вічними цінностями та пошуку гармонії у власному житті. Розуміння родинних та особистісних цінностей, зображених у її романах, допомагає краще орієнтуватися у складнощах сучасного світу.

Особистісні цінності у творах Енн Брашарес

Романи Енн Брашарес – це захоплююча подорож у світ підліткової психології, де головні героїні стикаються з важливими життєвими викликами, формуючи свої особистісні цінності. Авторка майстерно розкриває теми самопізнання, дружби, кохання та пошуку свого місця в світі. Її твори сповнені емоційної глибини та реалістичних персонажів, з якими легко співпереживати. У цьому дослідженні ми розглянемо ключові особистісні цінності, які відображені у книгах Брашарес, та їхній вплив на формування характеру головних героїнь.

Самоідентифікація та пошук свого місця в житті

1 Пошук власного шляху

Героїні Брашарес часто опиняються на перехрестях доріг, стикаючись з необхідністю вибору свого життєвого шляху. Вони борються з сумнівами та невпевненістю, але поступово знаходять власну ідентичність.

2 Переосмислення цінностей

Процес самопізнання часто супроводжується переосмисленням раніше усталених цінностей. Героїні переглядають свої погляди на життя, стосунки та майбутнє, що призводить до їхнього внутрішнього зростання.

3 Створення власного простору

Знаходження свого місця у світі – це процес створення власного простору, де героїні почуваться комфортно та захищено. Вони формують власні стосунки, знаходять друзів та будують майбутнє, відповідно до своїх бажань та цінностей.

Вплив родини та близького оточення

Родинні стосунки

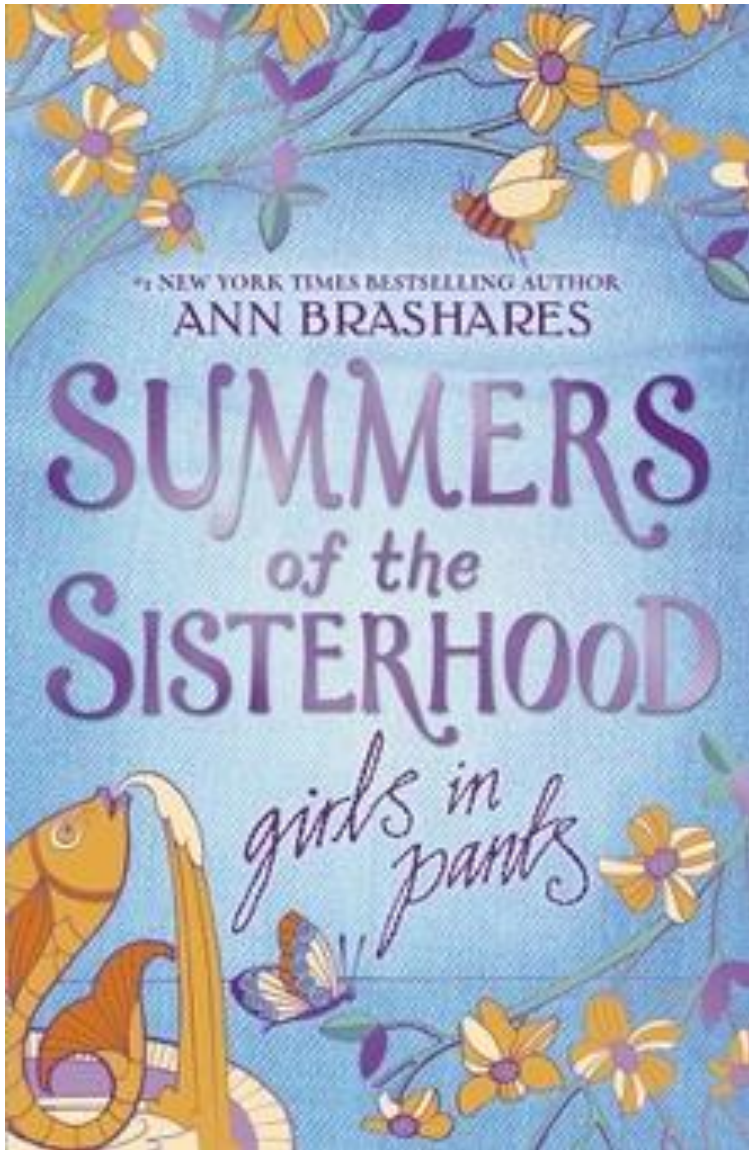
Родина відіграє важливу роль у формуванні особистості героїнь. Стосунки з батьками, братами та сестрами впливають на їхні погляди на світ та визначають їхні цінності. У творах Брашарес показано як складні, так і теплі родинні зв'язки.

Друзі та оточення

Друзі та близьке оточення також впливають на самоідентифікацію та становлення особистості. Героїні знаходять підтримку та розуміння у своїх друзях, які допомагають їм долати життєві труднощі.

Взаємодія з суспільством

Взаємодія з суспільством та різними соціальними групами впливає на формування світогляду героїнь. Вони стикаються з різними типами людей, що сприяє їхньому розумінню світу та їхнього місця в ньому.

Роль дружби та підтримки в житті героїв

1

Дружба як основа

Дружба – це основа, на якій будуються стосунки героїнь. Вони вчаться довіряти один одному, підтримувати у важкі моменти та ділитися своїми переживаннями.

2

Взаємопідтримка

Взаємопідтримка та взаєморозуміння – це ключові елементи міцної дружби. Героїні вчаться допомагати один одному та переживати труднощі разом.

3

Зростання через дружбу

Через дружбу героїні зростають як особистості. Вони вчаться співпереживати, розуміти та приймати один одного, що є важливими навичками для успішного життя.

Важливість самопізнання та самовдосконалення

1

Самоаналіз

Героїні вчаться аналізувати свої вчинки, думки та емоції. Вони усвідомлюють свої сильні та слабкі сторони, що допомагає їм у подальшому самовдосконаленні.

2

Постановка цілей

Постановка цілей та їхнє досягнення є важливими етапами самовдосконалення. Героїні ставлять перед собою реальні цілі та докладають зусиль для їхнього досягнення.

3

Постійний розвиток

Самовдосконалення – це постійний процес, який триває протягом усього життя. Героїні розуміють, що навчання та розвиток є важливими для їхнього зростання та успіху.

Подолання життєвих викликів та кризових ситуацій

Випробування

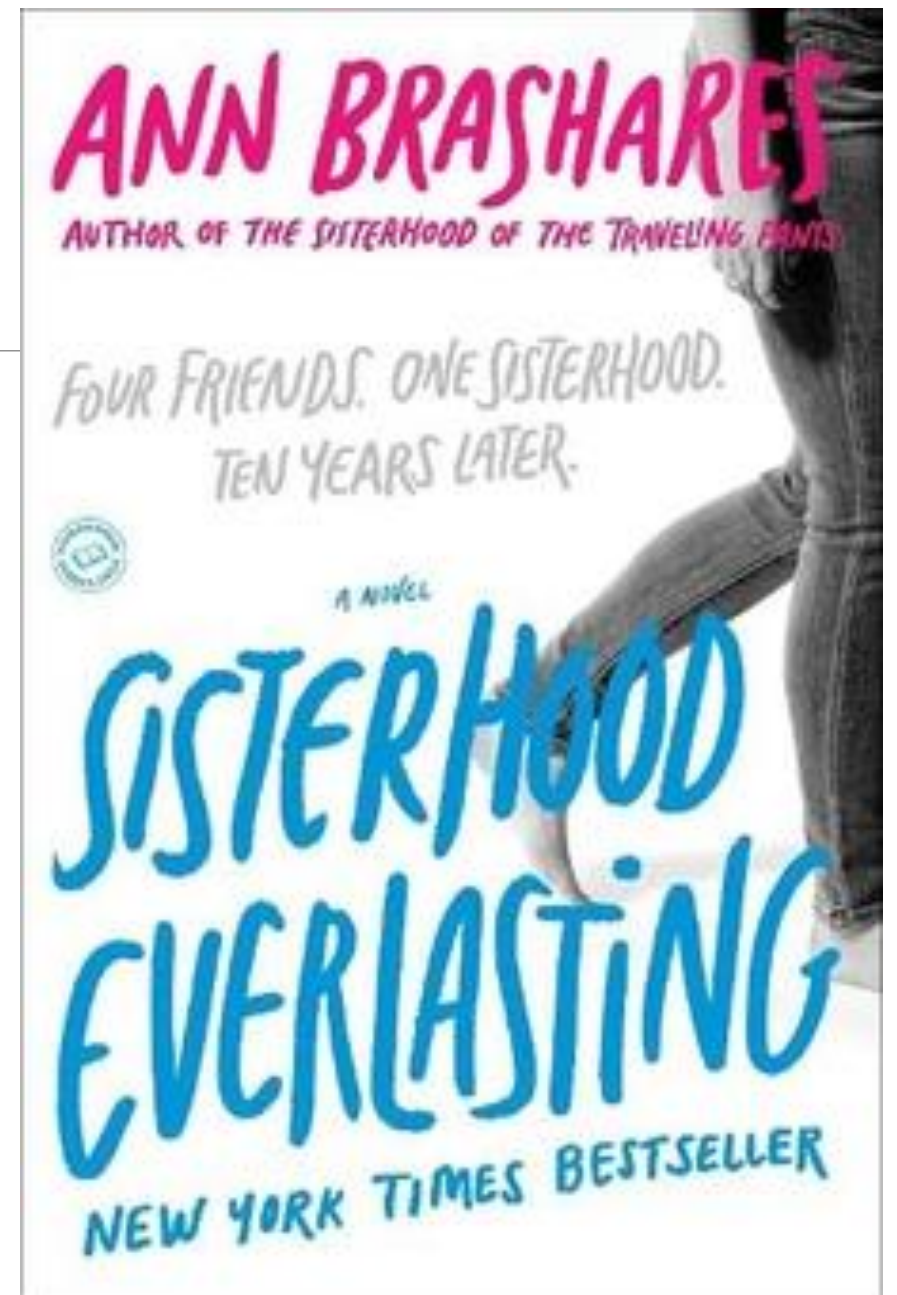
Героїні стикаються з різними життєвими випробуваннями, які допомагають їм зростати та зміцнюватися. Вони вчаться долати труднощі та приймати виклики.

Навчання на помилках

Героїні роблять помилки, але вчаться на них. Вони аналізують свої дії та намагаються не повторювати їх у майбутньому.

Зміна поглядів

Подолання кризових ситуацій часто призводить до зміни поглядів та цінностей. Героїні переглядають свої пріоритети та встановлюють нові цілі.

Знаходження балансу між мріями та реальністю

Мрії та цілі

Героїні мають великі мрії та амбіції, але вони розуміють, що для їхнього досягнення потрібні зусилля та наполегливість. Вони вчаться будувати свої плани, враховуючи реальні можливості.

Збалансованість

Знаходження балансу між мріями та реальністю є важливим завданням для героїнь. Вони вчаться бути реалістами, але не втрачати віри в свої мрії.

Реальність та дії

Героїні розуміють, що мрії без дій залишаються лише мріями. Вони готові докладати зусиль та працювати над досягненням своїх цілей.

Висновки та ключові уроки від Енн Брашарес

Тема	Ключовий урок
Самопізнання	Важливість самоаналізу та усвідомлення власних цінностей
Дружба	Сила підтримки та взаєморозуміння між друзями
Життєві виклики	Здатність долати труднощі та навчатися на помилках
Баланс	Важливість гармонії між мріями та реальністю

